

RAPORT Z BADAŃ
OŚRODEK PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH I ZAWODOWYCH
WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
W OLSZTYNIE

„Ocena praktyk ciągłych realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych UWM w roku
akademickim 2021/2022”

Celem badania było poznanie opinii studentów dotyczących praktyk. Wyniki posłużą monitorowaniu przebiegu praktyk na WNS UWM, weryfikowaniu efektów kształcenia realizowanych w ramach praktyk ciągłych oraz udoskonaleniu ich programów realizowanych na poszczególnych kierunkach.

Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny przeprowadzony techniką ankietową.

Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety wypełniany przez studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, udostępniony na stronie Wydziału poprzez aplikację Microsoft Forms. Kwestionariusz składał się z czterech pytań metryczkowych, siedemnastu pytań zamkniętych i dwóch pytań otwartych.

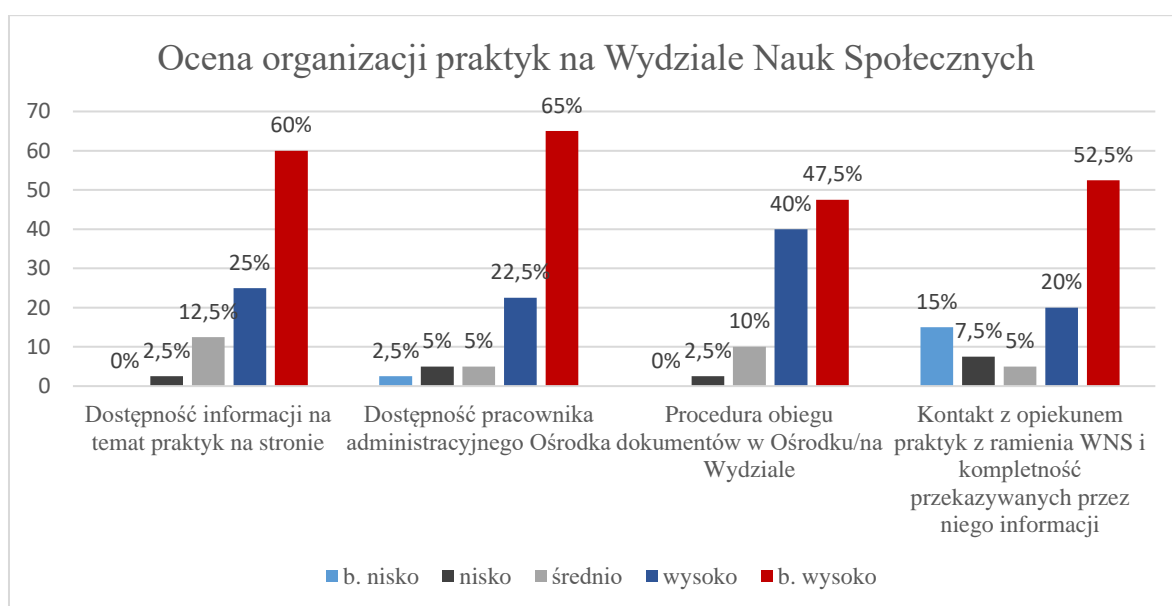
Badanie skierowane było do wszystkich studentów Wydziału Nauk Społecznych (WNS) Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie. Wzięło w nim udział 40 studentów następujących kierunków: pedagogika – 45%, pedagogika specjalna – 30%, praca socjalna – 20%, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna – 2,5% i politologia – 2,5%. Studenci trybu stacjonarnego stanowili 80% badanych, niestacjonarnego – 20%. Ponad połowa ankietowanych (57,5%) to studenci trzyletnich studiów pierwszego stopnia, 22,5% pięcioletnich jednolitych studiów magisterskich, 20% studiów dwuletnich drugiego stopnia.

W pytaniu pierwszym studenci wymieniali typy placówki, w której realizowali praktykę ciągłą, były to:

- domy pomocy społecznej,
- miejskie domy kultury,
- szkoły podstawowe,
- miejskie ośrodki pomocy społecznej,
- urzędy gmin,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- poradnie psychologiczne.

Studenci następnie oceniali poszczególne aspekty praktyki w skali od 1 do 5, zgodnie z zasadą: 1 – bardzo nisko, 2 – nisko, 3 – średnio, 4 – wysoko, 5 – bardzo wysoko.

Ogólna ocena organizacji praktyk na WNS jest wysoka. Najlepiej oceniana jest dostępność pracownika administracyjnego Ośrodka Praktyk – 65%. Podobnie, bo 60% studentów wysoko oceniła - dostępność informacji na temat praktyk na stronie. Najwięcej zastrzeżeń mają studenci do punktu dot. kontaktu z opiekunem praktyk z ramienia WNS i kompletności przekazywanych przez niego informacji – łącznie oceny „bardzo nisko”, „nisko” i „średnio” stanowią 27,5% odpowiedzi respondentów. Tak więc należy domniemywać, że 1/3 badanych nie była w pełni usatysfakcjonowana kontaktem z opiekunem. (Rys.1)

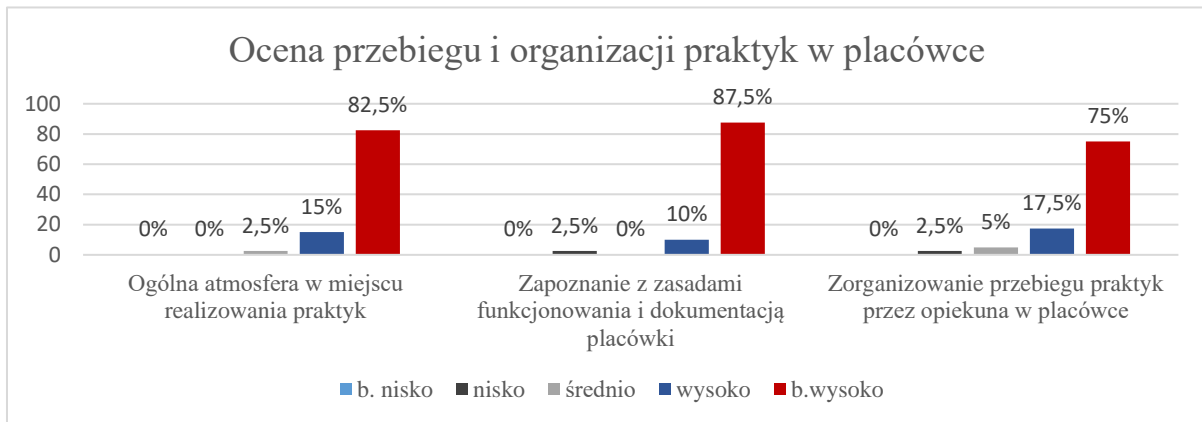

Rys.1 Ocena organizacji praktyk na WNS

Źródło: Analiza własna na podstawie badań wykonanych przez WNS

Przebieg i organizacja praktyk w placówce oceniona została bardzo wysoko: ogólna atmosfera w miejscu realizowania praktyk – 82,5%, zapoznanie z zasadami funkcjonowania i dokumentacją placówki – 87,5%, zorganizowanie przebiegu praktyk przez opiekuna w placówce – 75%. Jedynie 2,5% badanych stwierdziło, że zapoznanie z zasadami funkcjonowania placówki i z dokumentacją obowiązującą w placówce oraz zorganizowanie przebiegu praktyk przez opiekuna w placówce jest na niskim poziomie. Wskaźnik ten mówi, że jeszcze nie wszyscy pracodawcy poważnie podchodzą do kształcenia zawodowego praktykanta, stąd ważne są bezpośrednie kontakty i spotkania z przedstawicielami placówek. Budowanie świadomości wspólnej odpowiedzialności za przygotowanie młodych ludzi do

wejścia na rynek pracy, prawdopodobnie zmieniłoby postrzeganie studenta odbywającego praktykę. (Rys.2)

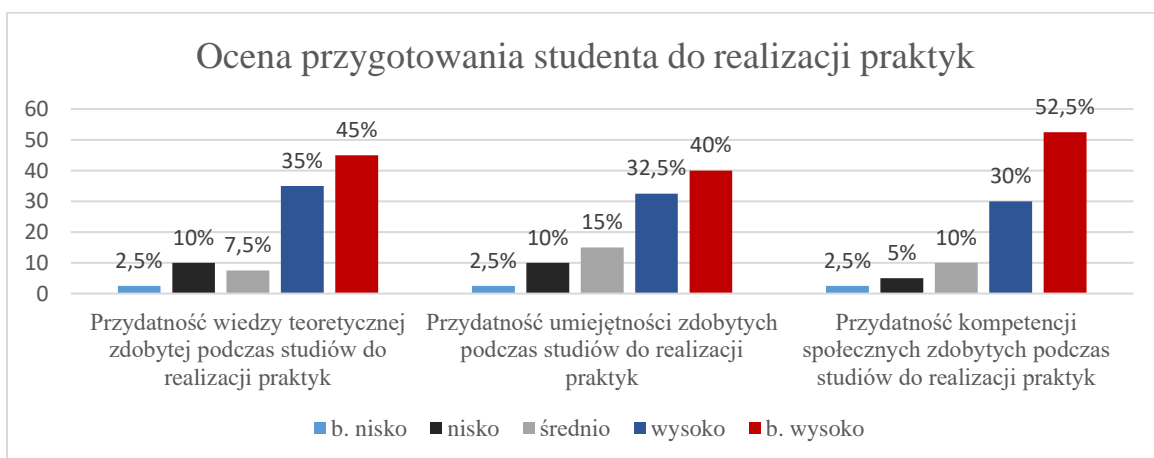
Rys.2 Ocena przebiegu i organizacji praktyk w placówce

Źródło: Analiza własna na podstawie badań wykonanych przez WNS

Przygotowanie studenta do realizacji praktyki zdecydowana większość badanych oceniła wysoko lub bardzo wysoko:

- wiedza teoretyczna zdobyta podczas studiów do realizacji praktyk – łącznie 80%,
- umiejętności zdobytych podczas studiów do realizacji praktyk – łącznie 72,5%
- kompetencji społecznych zdobytych podczas studiów do realizacji praktyk – łącznie 82,5%.

Najniżej zostały ocenione umiejętności zdobyte podczas studiów do wykorzystania podczas realizacji praktyk. Łącznie bardzo nisko, nisko i średnio zaznaczyło 27,5% badanych. Być może należałoby zastanowić się nad wprowadzeniem do programu studiów większej liczby zajęć/godzin przedmiotów o charakterze warsztatowym. (Rys.3)

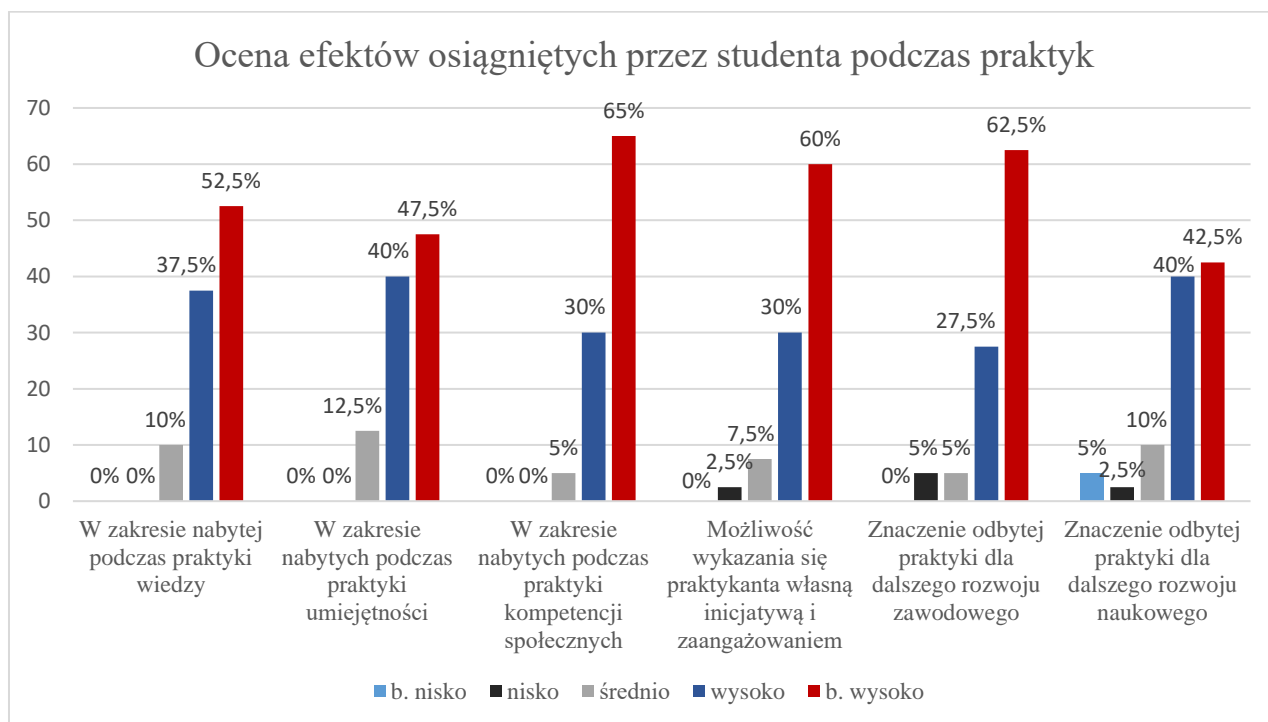
Rys.3 Ocena przygotowania studenta do realizacji praktyk

Źródło: Analiza własna na podstawie badań wykonanych przez WNS

Efekty kształcenia podczas praktyki również zostały ocenione wysoko. Najwyżej oceniono kompetencje społeczne - 95% studentów zaznaczyła je bardzo wysoko i wysoko. Na podobnym poziomie, bo 90% respondentów opiniowało bardzo wysoko znaczenie odbytej praktyki dla dalszego rozwoju zawodowego. Wskaźnik ten mówi, że studenci znają wartość przyuczenia zawodowego w postaci praktyki. Ciekawym wnioskiem jest również to, że aż 90% badanych zaznaczyła, iż podczas praktyki mieli możliwość wykazania się własną inicjatywą i zaangażowaniem. To znaczyłoby, że ich przygotowanie do zawodu wzbudzało zaufanie pracodawców. Studenci również bardzo wysoko i wysoko ocenili praktykę pod kątem:

- nabytej podczas praktyki wiedzy – łącznie 90%
- umiejętności – łącznie 87,5%.

Wiedza i umiejętności zapewne wiążą się ze znaczeniem odbytej praktyki dla dalszego rozwoju naukowego, ponieważ efekty praktyki oceniane są wysoko i bardzo wysoko przez 82,5% respondentów. Można sądzić, że studentom, po odbytej praktyce, łatwiej zrozumieć niektóre zagadnienia teoretyczne.

Rys.4 Ocena efektów osiągniętych przez studenta podczas praktyk

Źródło: Analiza własna na podstawie badań wykonanych przez WNS

Wymowne jest to, że żadne efekty, oprócz jednego - „znaczenie odbytej praktyki dla dalszego rozwoju naukowego” (5% wskazań) nie zostały zaznaczone na poziomie bardzo niskim. Na poziomie niskim znalazły się „inicjatywa” oraz „znaczenie praktyki dla dalszego rozwoju

zawodowego i naukowego. Ok. 10% wskazań było w poszczególnych kategoriach na poziomie średnim. Ten wskaźnik może sugerować nieodpowiednio dobraną placówkę do odbywania praktyki, nieprawidłowe podejście do wykonywania zadań przez studenta lub opiekuna praktyki w placówce. (Rys.4)

Następnie studenci mieli możliwość przedstawienia swojej perspektywy zmiany, która dokonała się w ich myśleniu o zawodzie po realizacji praktyki. Deklarowano, że odbyte praktyki utwierdziły badanych w wyborze studiów oraz zawodu:

- *„Po zakończeniu praktyki utwierdziło się moje postanowienie, że ten zawód będzie odpowiedni, ponieważ dzięki niemu będę mogła pomóc dzieciom i dorastającej młodzieży postępować prawidłowo z prawem oraz żeby więcej nie popełniały błędów.”*
- *„Praktyki upewniły mnie co do odpowiedniego wyboru kierunku studiów oraz późniejszego zawodu.”*
- *„Utwierdziłam się, że chcę pracować w zawodzie. Zauważyłam jak bardzo potrzebna jest odporność psychiczna w tej pracy.”*
- *„Zrozumiałam jak bardzo trudny to zawód, ale jednocześnie, że jest to coś co na pewno chcę robić.”*

Studenci twierdzą, że dzięki praktykom mają większą świadomość na temat tego z czym związany jest ich przyszły zawód:

- *„Na pewno stałem się bardziej świadomy pewnych ograniczeń i trudności pracy osób w placówce. O wiele łatwiej było mi ich zrozumieć. Nauczyłem się też jak ważna jest cierpliwość i wyrobiłem sobie o wiele lepsze podejście do pracy z dziećmi.”*
- *„Poszerzył się zakres mojej świadomości co do obszaru działalności pedagogicznej oraz wielości i różnorodności problemów współczesnej rodziny, a w niej dziecka i adolescenta.”*
- *„Zauważyłam, iż te praktyki dały mi sporo, ponieważ wiem już „z czym się je chleb”, miałam okazje pracować z dziećmi z orzeczeniami w trudności w nauce i wiem jak z tymi dziećmi pracować, jak motywować je do dalszej nauki i wykonywania zadania zadanego przez nauczyciela.”*
- *„Przede wszystkim zwróciłem uwagę, że w tym zawodzie niezwykle ważna jest znajomość różnych aktów prawnych. Zrozumiałem też, że do skutecznej pracy niezbędne są kompetencje społeczne.”*

W ostatnim pytaniu poproszono studentów o przedstawienie postulatów dotyczących zmian organizacji praktyki. Miało to na celu zwiększenie efektywności jej realizacji z perspektywy przyszłego zawodu. Około 30% studentów wyraziło brak uwag odnośnie praktyk.

Pozostali studenci zwracali uwagę na dużą ilość dokumentów potrzebnych do zaliczenia praktyki oraz trudność z ich wypełnianiem:

- *„Zajęcia lub kurs, na który wskaże się jak popranie i prawidłowo powinno się wypełnić dokumentację.”*
- *„Zmniejszenie ilości spraw formalnych.”*
- *„Zbyt duża ilość dokumentów, których wypełnianie stresuje przez co student bardziej skupia się na wypełnianiu ich zamiast na zdobywanym doświadczeniu.”*
- *„Zdecydowanie należy ograniczyć ilość dokumentów, potrzebnych do zaliczenia praktyki. Jest ich zdecydowanie za dużo.”*

Wskazany został również zły kontakt z opiekunem praktyk na Wydziale, co również było najsłabiej opiniowane w ocenie organizacji praktyk:

- *„Usprawnienie komunikacji z opiekunem praktyk, ponieważ wielokrotnie był brak odpowiedzi z jego strony na pytanie odnośnie praktyk.”*
- *„Jakikolwiek kontakt z opiekunem praktyk. W ubiegłym roku – zupełny jego brak.”*
- *„Przydałby się lepszy kontakt z opiekunem praktyk, gdyż praktycznie go nie było.”*

Dodatkowo studenci zwracali uwagę, aby zwiększyć wybór placówek w jakiej mogą realizować praktykę oraz na wprowadzenie możliwości odwiedzania ich przed podjęciem decyzji o jej wyborze. Niektórzy badani wyrazili opinię, że chcieliby mieć więcej zadań praktycznych, gdzie mogliby wykazać się własną inicjatywą i zaangażowaniem:

- *„Troszkę mniej godzin przeznaczonych na obserwację, której do zrealizowania było 40h, a troszkę więcej godzin przeznaczonych na prowadzenie zajęć samodzielnie. Dzięki obserwacji mogłem się bardzo dużo nauczyć, jednak prowadzenie zajęć mocniej mnie kształtowało i przekazywało mi wiedzę dzięki, której lepiej rozumiałem zawód.”*
- *„Aby więcej odbywało się zajęć, obowiązków praktycznych podczas odbywania praktyk w danej placówce.”*

Podsumowanie i wnioski

Przeprowadzone badania wskazują, że studenci bardzo dobrze oceniają praktyki studenckie. Widzą korzyści jakie daje praktyka pod kątem wykonywanego zawodu, ale również dalszego kształcenia. Studenci chcieliby aby zarówno podczas nauki na Uczelni, jak i na praktyce

zwiększyć nacisk na zajęcia praktyczne/warsztatowe, co dawałoby im możliwość sprawdzenia się i wykazania własną inicjatywą. Ciekawym jest wniosek, że studenci chcieliby poznać pracodawców wcześniej, przed wyborem placówki. Należałoby zastanowić się w takim razie, czy nie zasadnym byłaby organizacja spotkań interesariuszy ze studentami, a przynajmniej z samorządem studenckim.

Punktem do korekty jest kontakt z opiekunem praktyk z ramienia WNS. Wymaga on poprawienia, na co wskazują odpowiedzi badanych.

Ogólna ocena praktyk ciągłych na Wydziale Nauk Społecznych UWM w Olsztynie jest pozytywna. Nie oznacza to jednak, że nie należy zastanowić się nad punktami o niskich wskaźnikach zaznaczeń. Być może to właśnie ta niewielka grupa studentów sygnalizuje luki, które należałoby uzupełnić.

Raport opracowała:
Marcelina Wiśniewska
Katedra Socjologii
Wydział Nauk Społecznych UWM
Naukowe Koło Socjologów „Quaero”